

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.н. Мартин Иванов Иванов, Софийски университет „Св. Климент Охридски“,
професионално направление: 3.1. Социология, антропология и науки за културата,
върху научните трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“,
по професионално направление: 3.1. Социология, антропология и науки за културата за
нуждите на Нов български университет, факултет ФБО, департамент „Антропология“, обявен в
Държавен вестник, бр. 38 от 24 април 2026 г., с кандидат гл. ас. д-р Милена Иванова Ангелова

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

Кандидатът за заемане на академичната длъжност доцент – гл. ас. д-р Милена Ангелова, е възпитаничка на Югозападния университет „Неофит Рилски“, където работи до 2024 г. като преподавател по История на България (Нова и най-нова) в Правно-историческия факултет. През последните 2 г. д-р Ангелова продължава своята професионална реализация в Нов български университет. Още от ранните ѝ изследвания тя оформя траен интерес към модернизационните политики, отношенията между държава и локални общности, ролята на експертното знание и „социалното инженерство“ през 20. век. През последните десетина години тези теми са разширени и с проблемите на модернизацията на българското село, общественото здраве, политиките на паметта, а напоследък – и с напреженията между официалната героика и реалните човешки преживявания в рамките на комунистическия режим.

Милена Ангелова участва в конкурса с една монография, една колективна монография, три студии и впечатляващ брой от 20 статии. Всички те с безспорно авторство и без доказано по законоустановения ред плагиатство или недостоверност в представените научни данни в научните трудове. Представената научна продукция не само отговаря, но значително надхвърля минималните изисквания към научната и преподавателската дейност за област на висшето образование обществени науки, професионално направление: 3.1. Социология, антропология и науки за културата от ЗРАСПБ и от Наредбата за развитието на академичния състав на НБУ и

Приложение 2. Минимални национални изисквания и изисквания на НБУ, на които трябва да отговарят кандидатите за придобиване на научна степен и за заемане на академичните длъжности „главен асистент“, „доцент“ и „професор“. При изискуем минимален брой от 570 т., кандидатката е събрала и представила 1 305 т. – близо три пъти над нужното за успешно провеждане на процедурата.

Така например по групата от показатели Г (публикувана монография, която не е представена като основен хабилитационен труд; статии, студии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация и в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове) гл. ас. М. Ангелова има 470 точки от изискуеми 200 точки или – над два пъти повече. По групата показатели Д (цитирания) точките са 380 от изискуеми 50 – 7,6 пъти повече, а по показатели Е (ръководство или участие в национални и международни научни или образователни проекти) – 70 при изискуеми 0 точки. Трябва да се отбележи, че част от нейните публикации са на чужди езици, което я прави разпознаваема, четена и цитирана не само в България.

II. Изследователска (творческа) дейност и резултати

Като основен хабилитационен труд д-р Ангелова представя монографията: Социалната болест: Туберкулозата в България през първата половина на XX век. Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“, 2021. 346 с., ISBN 978-954-00-02514. Книгата е новаторска в много направления. На първо място, тя насочва изследователското си дирене не само към тема, но и към цялостно научно направление почти напълно пренебрегвано до сега от българската историография. Болестите, смъртността и социалната медицина не са особено по вкуса на нашата, до голяма степен консервативна, колегия поради което ние не знаем почти нищо за тези толкова важни аспекти от живота на предходните поколения. На второ място, зеещата историографска празнина гл. ас. д-р Милена Ангелова запълва изключително умело, следвайки вече утвърдените коловози в чуждестранна литература. И на трето място, избраният от нея интердисциплинарен подход съчетава социалната история, историческата антропология и историята на медицината. Това ѝ позволява да нарисува една многопластова картина, далеч надхвърляща традиционната фактологична рамка. Стъпвайки върху едно практическо девствено поле авторката издирва, анализира и вкарва в научно обръщение значителен по обем архивен и визуален материал, свързан с основните играчи и следваните от тях политики за борба с туберкулозата до края на 40-те години на миналия век.

Към тематичния кръг на монографията могат да бъдат отнесени и поредица от студии и статии, чрез които е разширен хронологическият обхват на темата (до средата на 50-те години на XX век), а отделни нейни аспекти (например: международните сравнения, научното и социалното конструиране на болестта) са значително уплътнени. В тях Милена Ангелова анализира превключването от един, да го наречем световен или поне европейски модел, към привнесеният и у нас след 1944 г. модел „Семашко“, съветизираш българското здравеопазване, в това число и борбата срещу туберкулозата. Към същата основна изследователска линия би могло да причислим и нейните проучвания върху международните филантропски и експертни мрежи и ролята на Рокфелеровата фондация и Американската блискоизточна фондация за борба с маларията през 20-те и 30-те години на века. Задълбочената работа на д-р Ангелова в архивите из цялата страна ѝ е дала шанса да попадне на две истински изследователски находки – мемоарите и други егодокументи на двама провинциални лекари – в Кюстендил и Мастанлъ (дн. Момчилград). Те дават уникална възможност да надникнем под макрокартината и да проследим реалното протичане на процесите в дълбочина. Именно за това тези две статии на М. Ангелова използвам често при работата си с моите студенти в рамките на избираемия курс „Село със затихващи функции“ в катедра „Социология“ на СУ „Св. Кл. Охридски“.

Обогатяване на тематичния арсенал на д-р Ангелова не означава, че тя изпуска от поглед и други научни полета, в които вече от десетилетия има съществен академичен принос. Ще припомня докторската ѝ дисертация „Образцово село“, публикувана след това и като монография, и продължаващата и до днес нейна работа върху модернизацията на българското село. Тема, особено ценна и близка до моите собствени научни интереси. През последните години в това поле М. Ангелова е насочила основния си търсения към „микроистории“ на отделни села, личности и казуси с определено приносен характер.

Наред с тези две паралелни и до голяма степен свързани помежду си научни потоци гл. ас. Ангелова удържа във фокуса си и редица други интереси – към културата на паметта и визуалните режими на представяне на миналото (напр. статията ѝ за Панорамата „Плевенска епопея“). Тук бих отнесъл и последните проучвания на М. Ангелова върху репресиите срещу жените мюсюлманки и героизацията на „активните борци против фашизма и капитализма“. По последната тема М. Ангелова вече изнесе няколко прелюбопитни доклада в научни конференции, на някои от които присъствах и аз лично, а същевременно завършва нов монографичен труд.

Академичната кариера на кандидата е съществено повлияна от осъществените през годините нейни специализации в Австрия, Германия, Армения, Грузия, Азербайджан и др., както и

от участието ѝ в редица международни научни проекти, вкл. по програма Horizon 2020. Участвала е като член на екипа в два национални и два международни проекта. Задължително трябва да спомена и включването на гл. ас. д-р Милена Ангелова в научни мрежи, редакционни колегии и академични организации. В разстояние на над 20 г. тя е едно от основните движещи лица зад списание „Балканистичен форум“ и, в качеството си на член на Редколегията, автор на тематични броеве и на отделни статии, има съществен принос за неговото индексване в SCOPUS, Web of Science, ERIH PLUS и MIAR. До неотдавна списанието бе сред най-уважаваните и високо ценени научни издания, засвидетелствано от високия му импакт-фактор и класация в Q1 на SCOPUS. От 2025 г. М. Ангелова стана член на редакционната колегия на новото списание „Balkanistic Worlds“. Успоредно с това е член на редколегиите на две чуждестранни списания – турското „Tobider“ и украинското „Consensus“.

III. Учебна и преподавателска дейност

Гл. ас. д-р Милена Ангелова има зад гърба си богата преподавателска кариера, която води началото си още от 2005 г. в Югозападния университет „Неофит Рилски“. През годините в него тя разработва и води 17 курса върху историческата антропология, здравните политики, аграрната модернизация, благотворителността, политиките на паметта, изследването върху жените и пола, местното самоуправление, устната история и пр. Осъществила е научно ръководство на 11 успешно завършили дипломанти от магистърската и бакалавърската програма на ЮЗУ.

От 2024 г. д-р Ангелова е преподавател във факултет ФБО, департамент „Антропология“ на Нов български университет. Тук тя разработва и води четири специализирани и общообразователни лекционни курса върху граждански знания и умения, културно наследство, медицинска антропология и политическа антропология. Член е на Факултетния съвет на ФБО.

IV. Лични впечатления от кандидата

Познавам д-р Милена Ангелова и следя научната ѝ работа от над две десетилетия. Винаги съм уважавал нейната всеотдайност – и в научните дирения и в междуличностните, колегиални отношения. Ползвал съм в свои упражнения и лекционни курсове нейни публикации като важни за описване и осмисляне на различни аспекти от близкото минало на България. И по своето количество, и по качеството си нейната научна продукция отдавна надхвърля необходимите минимални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ и е жалко, че този конкурс се провежда едва сега. За това, разбира се, не носи вина нито кандидатката д-р Ангелова, нито Нов

български университет, но е един лош пример за (не)академична нетолерантност в някои български ВУЗ.

V. Заключение

Цялостната научена и преподавателска дейност на гл. ас. д-р Милена Иванова Ангелова свидетелства за нейната богата общоисторическа подготовка и компетентност, за прецизно и аналитично отношение към документите и фактите от миналото, за задълбоченост и аргументираност на направените изводи и оценки и способност да ги представя пред аудитория.

Като отчитам всичко гореказано, убедено ще гласувам д-р Ангелова да бъде избрана на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата за нуждите на Нов български университет, факултет ФБО, департамент „Антропология“ и препоръчвам тя да бъде допусната до избор и утвърдена от Академичния съвет на НБУ.

София, 11 август 2024 г.

проф. д.н. Мартин Иванов